

april '42 zwaar had huisgehouden onder de Geallieerde vrachtschepen in de Golf van Bengalen, naar dat zeegebied zou terugkeren. Voor de toevoer naar het gebied aan de grens van Birma moesten dus in eerste instantie (zie kaart I op de pag.'s 4-5) de havens van Bombay en van Karachi worden gebruikt. Beide steden waren aangesloten op het spoorwegnet in Brits-Indië maar de lijnen van dat net liepen in hoofdzaak naar het noordwesten, aangezien vreemde legers die Indië waren binnengevallen (in de negentiende eeuw vreesden de Britten dat het Russische leger dat vroeg of laat zou doen), meestal de noordwest-grens hadden overschreden; de lijnen in oostelijke richting waren schaars en naar de grens van Birma liep op het laatste traject slechts één lijn voor smalspoor. Dwars op die ene lijn en de schaarse wegen lag dan nog de Brahmapoetra die met veerponten overgestoken moest worden – bruggen waren er niet. Dan moesten verder ten behoeve van grootscheepse operaties in Brits-Indië op veel plaatsen en speciaal in de oostelijke provincies nieuwe depots worden gebouwd en in de buurt van Calcutta moesten nieuwe grote vliegvelden worden aangelegd, dat laatste voor het overbrengen van voorraden naar Nationalistisch China.

Dat China van Tsjiang Kai-sjek was een wrak geheel. Tsjiang wenste door de Verenigde Staten en Groot-Brittannië op voet van gelijkheid behandeld te worden maar daar was onvoldoende aanleiding voor. Zijn bijdrage tot de gemeenschappelijke oorlogvoering was gering. Hij was in oorlog met Japan maar had geen sterke behoefte om wat hij aan strijdkrachten bezat tegen de Japanners in te zetten. Een groot deel van Noord-China en vele plattelandsgebieden elders waren in handen van de Chinese communisten – hen zag hij op de lange duur als een veel gevaarlijker bedreiging voor zijn macht dan de Japanners. Die Japanners bestrijdend hield hij dan ook rekening met de waarschijnlijkheid dat hij in een later stadium tegen de communisten te velde moest trekken. Het gevolg was dat hij tot ergernis van Stilwell een groot deel van zijn leger gebruikte om gebieden welke door die communisten werden bestuurd, van zijn eigen gebied af te grendelen.¹ In dat eigen gebied was zijn gezag beperkt. Het was in feite in delen uiteengevallen waarin de macht werd uitgeoefend door regionale commandanten, allen even anti-communistisch als hij, wier willekeur zwaar op de boerenbevolking drukte. Belas-

¹ Stilwell die bijzonder kritisch stond tegenover Tsjiang Kai-sjek en van oordeel was dat de communisten in Noord-China niet bestreden moesten worden maar ingeschakeld in de gemeenschappelijke oorlogvoering, moest in oktober '44 als gevolg van een eis die Tsjiang Kai-sjek aan Roosevelt had gesteld, China verlaten.